

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง“การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ การใช้สื่อสารมวลชนในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวชิรเมธี การใช้วาทศิลป์ทางภาษาในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน และความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในงานเขียนของพระมหาอุทิศชัยวชิรเมธี และการสัมภาษณ์ผู้ส่งสาร คือ พระมหาอุทิศชัยวชิรเมธี ที่ทีมงานผู้ดูแลสื่อใหม่ และการสัมภาษณ์ผู้รับสารทั้งสิ้น 30 คน

สำหรับงานข้อมูลในงานเขียนของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ซึ่งมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2553- 31 มกราคม 2554 ซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นมาจากสื่อสารมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์ รวมถึงข้อมูลในสื่อใหม่ ซึ่งพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีเป็นผู้เขียนเพื่อเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งทางหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รวมทั้งสิ้น 48 เรื่อง ข้อมูลจากเทปรายการคัมภีร์ธรรมประจำวันกับพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีทางสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสิ้น 60 เรื่อง คลิปบันทึกการการเดินทางของความคิดทางสถานีวิทยุ คลื่นความคิด 96.5 FM.รวมทั้งสิ้น 30 คลิป ในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ส่งสาร คือ พระมหาอุทิศชัยวชิรเมธี ซึ่งเป็นผู้ส่งสาร และเก็บข้อมูลในส่วนความคิดเห็นของผู้รับสาร โดยการสัมภาษณ์ผู้รับสารซึ่งมีประสบการณ์การรับสื่อธรรมะจากพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธีทั้งสิ้น 30 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“การใช้วาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัย วชิรเมธี ผ่านสื่อสารมวลชน” มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อวิเคราะห์การใช้สื่อสารมวลชนในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวชิรเมธี วิเคราะห์การใช้วาทศิลป์ทางภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่ธรรมะของ

พระมหาวุฒิชัยวชิรมณี และเพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรมณีผ่านสื่อสารมวลชน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรมณีผ่านสื่อสารมวลชน ประกอบไปด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุและสื่อใหม่ มีกระบวนการการเผยแพร่ธรรมะสู่สาธารณชนทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ สื่อสารมวลชนในฐานะผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม สื่อสารมวลชนเลือกพระมหาวุฒิชัย วชิรมณีเป็นผู้นำเสนอธรรมะ ธรรมะในสื่อสารมวลชน เนื่องจากสื่อสารมวลชนอยู่ในฐานะผู้กำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม สื่อสารมวลชนจึงมีพลังมากในการกำหนดเรื่องราวที่คนในสังคมกำลังมุ่งให้ความสนใจ ในส่วนของการเผยแพร่ธรรมะและการเลือกพระสงฆ์ในการออกสื่อก็เช่นเดียวกัน สื่อสารมวลชนยังได้เป็นผู้เลือกพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารธรรมะ ซึ่งปัจจุบันนี้ พระมหาวุฒิชัยวชิรมณี เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากสื่อสารมวลชนในการหยิบยกธรรมะและเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเป็นประเด็นในการนำเสนอสู่สาธารณะผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน เพื่อเผยแพร่ธรรมะออกไปให้ขยายในวงกว้างมากขึ้น

สื่อสารมวลชนหลักที่พระมหาวุฒิชัย วชิรมณีนำมาใช้เพื่อการเผยแพร่ธรรมะมี 4 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุและสื่อใหม่ สื่อสิ่งพิมพ์ มีการตั้งชื่อเรื่องตามความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่องกับเนื้อเรื่อง ในส่วนของการเปิดเรื่อง พบว่ามีการใช้การเปิดเรื่องในสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยใจความสำคัญของเรื่องและการเปิดเรื่องด้วยคำถาม ในส่วนของการดำเนินเรื่องในสื่อสิ่งพิมพ์ มีการยกตัวอย่างนิทาน เรื่องเล่า เหตุการณ์ บุคคลสำคัญ วาทะบุคคลเข้ามาเสริมธรรมะที่ต้องการเผยแพร่ และยังมีการใช้บทสนทนาโต้ตอบในการดำเนินเรื่อง ในส่วนของการปิดเรื่องในสื่อสิ่งพิมพ์ พระมหาวุฒิชัย วชิรมณีมีวิธีการปิดเรื่องด้วยข้อคิด คติสอนใจ ปิดเรื่องด้วยอารมณ์ขัน และปิดเรื่องด้วยคำพูดเสียดสี ประชดประชัน ในส่วนของการใช้ภาพประกอบในสื่อสิ่งพิมพ์พบว่าภาพประกอบที่นำมาใช้ในบทความธรรมะของพระมหาวุฒิชัยวชิรมณี จะมีความสอดคล้องกับเรื่องราว เรื่องเล่าที่พระมหาวุฒิชัย วชิรมณีต้องการนำเสนอ

ในส่วนของสื่อโทรทัศน์ พระมหาวุฒิชัย วชิรมณีมีการเปิดประเด็นทางธรรมด้วยคำถาม เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน จากนั้นจึงอธิบายขยายความธรรมะโดยการจำแนกเป็นข้อๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจประเด็นธรรมะที่พระมหาวุฒิชัย วชิรมณีต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และใช้เวลาไม่มากในการเข้าใจหลักธรรมที่เป็นประเด็นสำคัญทั้งหมดและปิดท้ายธรรมะด้วยการทักทาย

ในส่วนของสื่อวิทยุพระมหาวุฒิชัย วชิรมณีจะเริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้รับสารสอนมีความรู้อยู่แล้วหรือมีความสนใจ ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาทางธรรมะ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเปิดใจที่จะรับฟังธรรมะจากพระมหาวุฒิชัยวชิรมณี และมักนำการอารมณ์ขันมาใช้แทรกตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง จากนั้นจะมีการดำเนิน

เรื่องด้วยการยกตัวอย่าง โดยพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจะยกเรื่องราวต่างๆ ที่พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธีเคยอ่าน เคยฟัง หรือเคยประสบจริง และจากประสบการณ์ส่วนตัว มาเล่าสู่ผู้ฟังอย่างเป็นกันเองในการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อวิทยุ หลังจากที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีดำเนินเรื่องด้วยอารมณ์ขันและมีการยกเรื่องขึ้นมาเล่าประกอบกับการถ่ายทอดธรรมะในสื่อวิทยุแล้ว เมื่อพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีสามารถตรึงผู้ฟังให้อยู่กับเรื่องที่กำลังถ่ายทอด พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจะมุ่งตรงสู่ธรรมะที่ต้องการสอนโดยค่อยๆ แทรกไปกับเรื่องที่ยกขึ้นมาประกอบ และทิ้งท้ายหัวใจธรรมะให้เป็นที่จดจำ

ในส่วนของสื่อใหม่ หลักธรรมที่นำเสนอผ่านสื่อใหม่ จะปรากฏในลักษณะการนำธรรมะมาทำให้สั้น กระชับ สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้โดยทันที ซึ่งจะมีการทำเนื้อหาให้สั้น ชัดเจน อ่านแล้วกระทบใจแต่ยังคงใจความสำคัญของเนื้อหาหลักธรรมที่ต้องการสอนอย่างครบถ้วน และเน้นเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีใน เนื้อหาธรรมะที่ถ่ายทอดผ่านสื่อใหม่นั้น จะเป็นเนื้อหาธรรมะที่ผู้อ่านสามารถอ่านแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้ เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวที่ทุกคนคุ้นเคย เหมาะแก่การนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน การนำเสนอที่สั้น กระชับและได้ใจความนี้ช่วยให้ผู้อ่านอยากติดตามเนื่องจากใช้เวลาไม่มากแต่ได้ธรรมะครบถ้วน ชัดเจน

ในส่วนของกลวิธีการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ส่งสาร คือ พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี พบว่าการนำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการเผยแพร่ธรรมะ มีลักษณะที่แตกต่างจากการสื่อสารธรรมะเฉพาะคนหรือเฉพาะกลุ่มคน พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจึงต้องคำนึงถึงวิธีการใช้สื่อสารมวลชนผ่านช่องทางต่างๆ เมื่อจะต้องนำธรรมะออกเผยแผ่ให้คนจำนวนมากๆ โดยพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีมีกลวิธีการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนคือ วิเคราะห์ผู้รับสารเป็นลำดับแรก จากนั้นจะวิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อ เน้นการนำเสนอธรรมะในระดับใช้งาน และคำนึงถึงช่วงเวลาและสถานการณ์ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ผู้รับสาร พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจะทำการวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นลำดับแรก โดยมีหลักการเทศน์ คือ จะเทศน์ให้ตรงตามกลุ่มของผู้ฟัง โดยคำนึงถึงบุคคลที่กำลังสื่อสารด้วย หลังจากวิเคราะห์ผู้รับสารแล้ว พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจะเตรียมเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้รับสารแต่ละกลุ่ม โดยการเตรียมเนื้อหาเรื่องราวธรรมะให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสาร เพื่อถ่ายทอดเป็นธรรมะที่ประทับใจของทุกกลุ่มผู้ฟัง

การวิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีมีการวิเคราะห์ธรรมชาติของสื่อและปรับธรรมะมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะและรูปแบบของสื่อ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนในทุกๆ ครั้งมีประสิทธิภาพมากที่สุด แม้จะเป็นธรรมะเรื่องเดียวกัน แต่นำเสนอผ่านสื่อสารมวลชนที่ต่างประเภทกัน ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา รูปแบบธรรมะให้เหมาะสม ให้ตรงและให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสื่อ นั้นๆ ด้วย หากเป็นสื่อโทรทัศน์และวิทยุ พระมหาวุฒิชัย

วชิรเมธีจะมีการถ่ายทอดธรรมะโดยใช้ภาษาที่สั้น กระชับ แต่ยังคงได้ใจความสำคัญ และได้สาระทางธรรมอย่างครบถ้วน ซึ่งการทำให้ธรรมะสั้น กระชับ และได้สาระสำคัญนั้น สามารถทำให้สารธรรมะที่สื่อสารออกไปนั้นเข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น หากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์พระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วชิรเมธีจะคำนึงถึงพื้นที่ในสื่อที่ให้มา และปรับเนื้อหาธรรมะให้เหมาะสมตามพื้นที่สื่อ อีกทั้งยังคำนึงถึงแนวหรือลักษณะของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารประกอบด้วยว่าควรจะนำเสนอธรรมะเรื่องอะไร ทั้งนี้เพื่อให้เนื้อหาธรรมะที่ดีพิมพ์ลงในสื่อสิ่งพิมพ์สอดคล้องกับภาพรวมของหนังสือพิมพ์และนิตยสารฉบับนั้นๆ ในส่วนของสื่อใหม่หลักธรรมที่นำมาเผยแพร่จะเป็นเรื่องที่เข้ากับยุคสมัย หรือเรื่องราวที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ โดยนำเรื่องราวใกล้ตัวมายกตัวอย่างให้เข้าใจง่าย แล้วปรับให้สั้น กระชับ และได้ใจความ โดยไม่ใช้คำที่ยาว หรือธรรมะที่ลึกจนเกินไป จะเป็นธรรมะที่เน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กลวิธีการเผยแพร่ธรรมะอีกประการหนึ่งของพระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวชิรเมธี คือ การนำเสนอธรรมะในระดับใช้งาน ในการนำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการเผยแพร่ธรรมะในทุกสื่อ นั้น พระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวชิรเมธีได้นำเสนอธรรมะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน หลักธรรมที่นำเสนอผ่านสื่อสารมวลชนนั้น โดยมากจะนำเสนอหลักธรรมที่ทั่วๆ ไป ในทุกๆ กลุ่มสาขาอาชีพ ซึ่งสามารถนำหลักธรรมที่พระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วชิรเมธีถ่ายทอดผ่านสื่อสารมวลชนไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้พระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวชิรเมธี ยังคำนึงถึงช่วงเวลาและสถานการณ์ในการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนทุกประเภท พระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วชิรเมธีจะคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมเข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากหากเผยแพร่ธรรมะในช่วงที่เวลาหรือสถานการณ์ ณ ขณะนั้นเอื้ออำนวย จะส่งผลให้การสื่อสารธรรมะมีประสิทธิภาพ และได้รับความสนใจจากคนจำนวนมาก หลักธรรมะของพระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วชิรเมธีจึงสอดคล้องกับช่วงเวลาและสถานการณ์เสมอไป

ในด้านวาทศิลป์ทางภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวชิรเมธี วาทศิลป์ทางภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วชิรเมธีสามารถจำแนกได้ใน 3 ลักษณะ คือ การใช้คำ การใช้ภาพพจน์ และการใช้จุดจับใจในสาร โดยการใช้วาทศิลป์ทางภาษาที่พบได้แก่ การใช้สัมผัส การใช้คำซ้อน การสร้างคำประสมขึ้นใหม่ คำต่างประเทศ การซ้ำคำและกลุ่มคำ การใช้สำนวน คำซ้ำ อุปมา อุปลักษ์ณ บุคลาธิษฐาน คำถามเชิงวรรณศิลป์ คำปฏิทรรศน์ และการเปรียบเทียบ โดยวาทศิลป์ทางภาษาที่ของพระมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวชิรเมธี ใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การใช้สัมผัส การซ้ำคำและกลุ่มคำ และการใช้คำซ้อน ตามลำดับ ซึ่งการใช้สัมผัสและ

การซ้ำคำและกลุ่มคำนั้น ปรากฏในสื่อสารมวลชนทุกชนิด ส่วนการใช้คำซ้อนนั้นปรากฏในสื่อสารมวลชนทุกสื่อ ยกเว้น สื่อโทรทัศน์

ส่วนจุดจับใจในสารที่พบได้แก่ จุดจับใจด้านความอบอุ่น จุดจับใจด้านอารมณ์ จุดจับใจด้านอารมณ์ขัน จุดจับใจด้านความเป็นตัวเอง จุดจับใจด้านดนตรี และจุดจับใจด้านดาราศาสตร์ โดยจุดจับใจที่พระมหากษัตริย์ วชิรเมธีใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จุดจับใจด้านความอบอุ่น จุดจับใจด้านอารมณ์ขัน และจุดจับใจด้านอารมณ์ ตามลำดับ โดย จุดจับใจด้านความอบอุ่น ปรากฏในสื่อสารมวลชนทุกสื่อ จุดจับใจด้านอารมณ์ขัน ปรากฏในสื่อสารมวลชนทุกสื่อ ยกเว้นสื่อโทรทัศน์ และจุดจับใจด้านอารมณ์ ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อใหม่เป็นจำนวนมาก

ในด้านความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อเรื่องดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนในเชิงบวก และความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนในเชิงลบ โดยความคิดเห็นของผู้รับสารต่อเรื่องดังกล่าวในเชิงบวกที่ปรากฏ ได้แก่ ความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับตัวผู้ส่งสาร ความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับสาร ความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับสื่อ ซึ่งความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับตัวผู้ส่งสารที่พบ ได้แก่ พระมหากษัตริย์ วชิรเมธีเป็นผู้มีบุคลิกที่ดี มีความน่าเชื่อถือ ใจดี ผู้รับสาร มีกลวิธีการนำเสนอธรรมะที่น่าสนใจ เป็นบุคคลทันสมัย มีน้ำเสียงเป็นเอกลักษณ์น่าฟัง และพระที่อายุยังน้อย ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสารธรรมะ ได้แก่ ธรรมะทันสมัยและทันเหตุการณ์ ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีเป็นธรรมะที่สั้นและง่าย กระชับใจและนำไปใช้ได้จริง ธรรมะที่พระมหากษัตริย์ วชิรเมธีถ่ายทอดมีภาษาไพเราะงดงาม และผู้รับสารเห็นว่าขณะนี้ธรรมะกำลังเป็นกระแส และความคิดเห็นของผู้รับสารเกี่ยวกับสื่อ ได้แก่ สื่อธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีเป็นสื่อทันสมัย เป็นสื่อใกล้มือ และเป็นสื่อแจ่มชัด

ส่วนความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนในเชิงลบ ได้แก่ ผู้รับสารมีปัญหาด้านช่วงเวลาในการรับสารธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน การเผยแพร่ธรรมะของพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ยังขาดการแจ้งข่าวสารให้ทั่วถึง และปัญหาในตัวสื่อสารมวลชนเองที่ไม่สามารถรองรับความต้องการของผู้รับสารได้

การอภิปรายผลการวิจัย

การที่พระมหากษัตริย์ วชิรเมธีสามารถถ่ายทอดธรรมะให้เป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็ว และได้รับศรัทธาจากคนจำนวนมากนั้นเนื่องจากพระมหากษัตริย์ วชิรเมธีมีความสามารถในการถ่ายทอดธรรมะที่คนโดยมากเห็นเป็นเรื่องยากให้สามารถเข้าใจได้ง่าย แม้ว่าหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา จำเป็นต้องมีการใช้ภาษาบาลี สันสกฤตเป็นหลัก แต่พระมหาอุจฉัย วชิรเมธี สามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาสื่อสารให้คนจำนวนมากสามารถเข้าใจได้ง่าย ด้วยภาษาที่มีความสละสลวย มีวาทีศิลป์ในการใช้ภาษาอย่างโดดเด่นชัดเจน มีศิลปะในการพูดและการเขียนธรรมะออกมาได้อย่างตรงไปตรงมา กระแทบใจผู้ฟัง ผ่านการใช้วาทีศิลป์ทางภาษาต่างๆ ที่หลากหลาย จนทำให้ธรรมะที่พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีร้อยเรียงถ่ายทอดออกมานั้นมีความงามทั้งหลักธรรมะที่ทรงคุณค่าและความงดงามทางภาษา ก่อให้เกิดภาษาที่เข้าใจง่ายและการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้ในการสอนธรรมะของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีนั้น พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีมีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย ตามที่พระพุทธองค์ทรงใช้การเปรียบเทียบในการอธิบายธรรมะให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน เปรียบเทียบสิ่งที่เข้าใจยาก ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย เปรียบสิ่งที่ไกลตัว ให้เป็นเรื่องใกล้ตัว เปรียบสิ่งที่ป็นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีสามารถทำให้คนจำนวนมากรู้สึกว่าการธรรมะไม่ใช่เรื่องที่จับต้องได้ยาก หรือเข้าใจยากอย่างเช่นในอดีตอีกต่อไป

นอกจากนี้ด้วยลักษณะการสอนของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีที่มีความชัดเจน แจ่มแจ้ง ทั้งในเรื่องของทางโลกและทางธรรม ในเรื่องของทางโลก พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีเป็นผู้รอบรู้ให้สถานการณ์บ้านเมือง สถานการณ์ของโลกอย่างเท่าทัน ส่วนในด้านทางธรรมนั้น พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีก็เป็นผู้มีความรู้แตกฉานในหลักธรรมะที่ถ่ายทอดอย่างแจ่มกระจ่าง อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดพุทธธรรมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมได้อย่างทันสมัยเท่าทัน โดยการสอนของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีนั้น เป็นการสอนธรรมะตรงตามหลักการพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า คือ ไม่ได้สอนทั้งหมด แต่สอนเฉพาะในสิ่งที่คนทั่วไปควรรู้ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน เน้นการนำไปใช้ได้จริง โดยไม่นำหลักธรรมะที่ยากจนเกิดความเข้าใจมาสอน ดังที่พระมหาอุจฉัยวชิรเมธี กล่าวว่า

“หลักในการทำงานของพระอาจารย์ คือ คำน้อย่างนักวิชาการ แต่นำเสนออย่างนักประชาสัมพันธ์”

“ คำน้อย่างนักวิชาการ หมายความว่า หาข้อมูลความรู้ให้รอบด้านที่สุดจนมั่นใจ แต่เวลานำเสนอ หรือนำเสนอทั้งหมด เลือกเสนอเฉพาะเท่าที่จำเป็น และเท่าที่เห็นว่า ชาวบ้านทั่วไปจะเข้าใจเท่านั้น”

(ว.วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

นอกจากนี้พระมหาอุจฉัย วชิรเมธียังสอนตรงตามเนื้อหาธรรมะ กล่าวคือ การสอนของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีจะมุ่งตัดตรงเข้าสู่ประเด็นธรรมะอย่างชัดเจน ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่พูดจา

วทวน หรือพูดกลับไปกลับมา แต่จะมีการสอนอย่างเป็นลำดับขั้น และสอนอย่างมีเหตุ มีผล ตรงตามเห็นจริง ซึ่งผู้รับสารสามารถตรงตามได้ มีการสร้างสรรค์ผ่านถ้อยคำที่งดงาม ประณีต ผ่านกลวิธีทางภาษาและวาทศิลป์ในลักษณะต่างๆ โดยรู้ว่าควรจะพูดอย่างไร และเลือกใช้เนื้อหาถ้อยคำใดให้ธรรมะที่ถ่ายทอดออกมานั้นซาบซึ้งกินใจ และกลับกรองเป็นธรรมะออกมาได้อย่างตรงใจผู้ที่กำลังสื่อสารด้วย (Strategic message design)

อย่างไรก็ตามแม้ธรรมะขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นจะมีความเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้กับบุคคลทุกคน ในทุกๆ เพศ ทุกๆ วัย แต่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจะมีการวิเคราะห์ผู้รับสารก่อนทุกครั้งว่า กำลังจะต้องสื่อสารกับใคร เขามีพื้นฐานทางความคิด มีสถานภาพ มีความสนใจเรื่องใด (Audience Analysis) แล้วจึงคัดหลักธรรมะที่สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้รับสารสนใจมาแนะนำและเริ่มสอนจากสิ่งที่ผู้รับสารสนใจก่อน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนของพระพุทธรเจ้าที่คำนึงถึงและสอนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับบุคคล มีชั้นเชิงในเรื่องราวธรรมะที่กำลังถ่ายทอดกับกลุ่มคนทุกๆ กลุ่ม โดยเริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้รับสารสอนแล้วหรือมีความสนใจเป็นพื้นฐานก่อนจะนำความสุธรรมะในเรื่องที่ยากขึ้นไป

“สังเกตใหม่ ธรรมะของพระอาจารย์จะออกมาในลักษณะ How to เพราะพระอาจารย์ต้องการให้นำไปใช้ เป็น Buddhism in action ซึ่งไม่ใช่พระอาจารย์คิดพูดนะ พระพุทธรเจ้าท่านตรัสไว้ว่า สิ่งที่ฉันตรัสรู้เหมือนใบไม้ทั้งป่า แต่สิ่งที่ฉันนำมาสอนเหมือนใบไม้ในกำมือ ใบไม้ในกำมือหมายความว่า ฉันสอนเฉพาะสิ่งที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ได้สอนเพื่อรู้ แต่ฉันสอนเพื่อนำไปแก้ปัญหาชีวิต พระอาจารย์จึงยึดแกนตรงนี้แหละ เป็นแกนในการเผยแผ่ธรรมะมาโดยตลอด”

(ว.วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

จากคำกล่าวข้างต้นนับได้ว่าพระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี ได้ยึดหลักการสอนธรรมะตามแนวขององค์พระสัมมาสัมมาพุทธเจ้าไว้เป็นแนวทางการเผยแผ่ธรรมะอย่างชัดเจน

ในส่วนของ การเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนนั้น พระผู้ที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ธรรมะในเชิงรุกผ่านสื่อสารมวลชนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นท่านพุทธทาสภิกขุ พระพยอม กัลยาโน พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และพระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี จะเห็นได้ว่าเป็นผู้ที่นำเสนอวิธีการแสดงธรรมะเทศนาได้อย่างเป็นเลิศทั้งสิ้น โดยท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ที่แสดงธรรมเทศนาได้อย่างถึงแก่นถึงแกน โดยเป็นผู้ริเริ่มการใช้สื่อมาประกอบการเทศนาธรรม โดยมากธรรมะของพุทธทาสภิกขุจะเป็นธรรมะล้วนๆ ซึ่งยังคงเปี่ยมไปด้วยภาษาบาลีสันสกฤตที่คนในยุคปัจจุบันไม่สามารถเข้าใจได้ อีกทั้งหลักธรรมที่นำมาสอนนั้นโดยมากปรากฏหลักธรรมะชั้นสูง (โลกุตระ) ซึ่งคนโดยมากยังไม่มีพื้นฐานที่พร้อมในการเข้าใจ ถัดมาในสมัยของพระพยอม กัลยาโน ในยุคนั้น

พระพยอม กัลยาโณนำสื่อเทปเข้ามาช่วยในการเผยแพร่ธรรมะให้เป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ผนวกกับถ้อยคำการสื่อสารธรรมะที่ใช้เป็นคำพูดที่มีความหมายรุนแรง ประชดประชัน ออกรสออกชาติของพระพยอมทำให้ผู้ฟังจำนวนมากเกิดอารมณ์ร่วมกับธรรมะที่นำเสนอ แต่อย่างไรก็ตามการใช้สื่อในการเผยแพร่ธรรมะของพระพยอมไม่สามารถพัฒนารูปแบบของสื่อได้เท่าทันยุคสมัย ขณะที่ปัจจุบันรูปแบบสื่อได้พัฒนาเป็นสื่อซีดี mp3 แต่รูปแบบสื่อของพระพยอมได้หยุดการพัฒนาและไม่สามารถก้าวผ่านยุคสมัย จึงทำให้การเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนชะงักไปในที่สุด ถัดจากสมัยของพระพยอม ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ธรรมะได้อย่างสนุกถึงที่ ลึกซึ้งถึงใจ คือ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จุดเด่นของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต คือ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สามารถถ่ายทอดธรรมะได้อย่างสนุกสนาน เน้นการใช้อารมณ์ขัน ซึ่งกระทบใจกลุ่มผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นเป็นจำนวนมาก การเทศน์ที่สนุกและได้สาระ คือหลักการเทศน์ของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต อย่างไรก็ตามพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโตยังไม่มีการพัฒนาในรูปแบบสื่อธรรมะให้มีความทันสมัยเท่าทันยุคปัจจุบัน จึงธรรมให้ธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ยังถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้อ่านหรือกลุ่มผู้ฟังในวงแคบ

นอกจากนี้สามารถสังเกตได้ว่าการเข้าถึงธรรมะในแต่ละกลุ่มคนมีไม่เท่ากัน กลุ่มที่นิยมฟังธรรมะของท่านพุทธทาสภิกขุ มักเป็นผู้ที่ต้องการเนื้อหาทางธรรมะในระดับสูง มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อหลุดพ้น ในขณะที่กลุ่มคนที่นิยมฟังธรรมะจากพระพยอม เป็นกลุ่มที่ต้องการธรรมะอย่างง่าย และต้องการธรรมะที่มุ่งเร้าอารมณ์ความรู้สึก เช่นเดียวกับกลุ่มคนที่นิยมรับธรรมะจากพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ยังคงเป็นกลุ่มคนที่ต้องการธรรมะแบบง่าย แต่เน้นที่ความสนุกสนาน ความทันสมัยของถ้อยคำ และสุดท้ายในกลุ่มคนที่นิยมรับธรรมะจากพระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี เป็นกลุ่มคนที่ต้องการธรรมะที่มีความคมคายทั้งทางถ้อยคำและความหมาย เพื่อกระตุ้นสติปัญญา

พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ธรรมะได้อย่าง “เข้าใจ เข้าใกล้ และเข้าถึง” 3 คำสั้นๆ ที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีสามารถผนวกนำแนวทางการเผยแพร่ธรรมะของพระนักเทศน์ทั้ง 3 รูป คือ ท่านพุทธทาสภิกขุ พระพยอม กัลยาโณ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เข้ามารวมในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ

“เข้าใจ” พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีนำเสนอเรื่องทางโลกมากกว่าเรื่องทางธรรม นำเสนอธรรมะที่นำไปใช้มากกว่าธรรมะในระดับสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์หลักธรรมคำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุแล้วว่า เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจของคนทั่วไป ฉะนั้นธรรมของ พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี จะถ่ายทอดด้วยภาษาที่เรียบง่ายเข้ากับยุคสมัย ไพเราะงดงามและสามารถนำไปใช้ได้จริง

“เข้าใกล้” พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธียังสามารถพัฒนาสื่อธรรมะได้อย่างเท่าทันปัจจุบัน เพื่อเข้าใกล้คนมากยิ่งขึ้น แตกต่างจากพระพยอม กัลยาโณ ที่ไม่สามารถพัฒนาสื่อธรรมะที่ใช้ให้สม

สมัยได้ สื่อธรรมะของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีในปัจจุบันมีทุกรูปแบบ แจกฟรีและอยู่ใกล้มือคน ไม่ว่าจะ เป็น พ็อกเก็ตบุ๊ก หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อใหม่ E-book สื่อธรรมะของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีล้วนพัฒนาไปพร้อมๆ กับโลกทั้งสิ้น

“เข้าถึง” นอกจากนั้นพระมหาอุจฉัย วชิรเมธียังเข้าถึงคนจำนวนมากด้วยเสียงหัวเราะ มีการเผยแพร่ธรรมะที่เน้นความสนุกสนาน เน้นอารมณ์ขันคล้ายคลึงกับพระมหาสมปอง โดยใช้ อารมณ์ขันเพื่อดึงความสนใจจากผู้รับสาร แต่อย่างไรก็ตาม การสื่อสารธรรมะของพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีจะไม่เน้นความสนุกสนานจนเกินไป แต่จะรวมไปถึงหลักธรรมที่เข้ากับยุคสมัย ทั้งเรื่อง การงาน เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งตรงกับกลุ่มผู้รับสารที่อยู่ในวัยเรียน วัยทำงานที่มีการศึกษา สามารถ นำธรรมะจากพระมหาอุจฉัย วชิรเมธีไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ในการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนรูปแบบต่างๆ พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีก็ยังคงยึดหลักหรือหัวใจสำคัญของธรรมะเพื่อใช้ในการสอน กล่าวคือ แม้สื่อสารมวลชนจะมีรูปแบบของสื่อหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุและสื่อใหม่ พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีต่างมีหลัก หรือมีหัวใจคำสอนในการการสอนธรรมะเช่นเดิม เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบวิธีการในการ นำเสนอธรรมะให้สอดคล้องไปในสื่อแต่ละสื่อ โดยมีการวิเคราะห์สื่อสารมวลชนแต่ละชนิดอย่างละเอียด การทำการวิจัยลักษณะของสื่อแต่ละชนิดอย่างละเอียดถี่ถ้วน มีวางแผนการนำธรรมะผ่านสื่อสารมวลชน (Media plan) จึงรู้อย่างชัดเจนว่าควรนำธรรมะเรื่องใดไปใช้กับสื่อชนิดใด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด ดังที่พระมหาอุจฉัยวชิรเมธี กล่าวว่า

“เรารู้อยู่แล้วว่าสื่อทุกสื่อมีข้อจำกัด เวลาทำงานเราก็จะปรับให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของสื่อ นั้นๆ เช่น คมชัดลึก ทุกตอนต้องอยู่ใน 2 หน้า A4 Who ทุกตอนต้องอยู่ในหน้า A4 ครั้ง เนชั่นสุดสัปดาห์ทุกตอนต้อง 2 หน้า A4 ในทีวีต้อง 140 คำ ในคมธรรม ต้อง 1 นาทีเท่านั้น เราเห็นข้อจำกัดของมัน แล้วเราก็ปรับวิธีการทำงานของเราให้สอดคล้องกับข้อจำกัด เพราะพระอาจารย์เชื่อมั่นว่า เราสามารถปรับตัวได้”

(ว.วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

จะเห็นได้ว่าหากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีจะมีการปรับธรรมะให้มีการขยายความมาก ใช้วาทศิลป์ทางภาษามาก เพื่อให้รายละเอียดทางธรรมมากกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องจากผู้อ่านมีเวลาที่จะอ่านธรรมะได้โดยไม่ถูกจำกัดด้วยระยะเวลา สามารถอ่านธรรมะที่พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีถ่ายทอดซ้ำได้หากมีความต้องการ หากเป็นสื่อโทรทัศน์ พระมหาอุจฉัย วชิรเมธีจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้ สั้น กระชับ และตรงประเด็นมากที่สุด คือ มุ่งสอนแต่เรื่องที่จำเป็น สอนให้มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ เนื่องจากผู้ฟังในสื่อโทรทัศน์มีเวลาไม่มาก ด้วย

ข้อจำกัดของสื่อโทรทัศน์ที่มีราคาแพง และมีเวลาไม่นาน จึงต้องใช้เวลานั้นๆ ในการเผยแพร่ธรรมะ ในส่วนของสื่อวิทยุ พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีมีการปรับวิธีการนำเสนอโดยการสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง เพลิดเพลิน ไม่ให้ตึงเครียด ไม่ให้เกิดความอึดอัดใจ มีการใช้อารมณ์เข้าแทรก เพื่อลดความตึงเครียดในเรื่องราวของธรรมะที่ค่อนข้างของพระมหาอุตฺตมวิชัยวชิรเมธีข้างยาก และเพื่อทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เพราะการฟังธรรมะจากท่านว.วชิรเมธีในสื่อวิทยุใช้เวลาที่ค่อนข้างนาน ฉะนั้นพระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีจึงมักสร้างความสนุกในการฟังธรรมด้วยเรื่องเล่าที่มาจากประสบการณ์และนิทานสอนใจให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินฟังธรรมตลอดต้นจนจบ ขณะที่หากเป็นในสื่อใหม่ ท่านวชิรเมธีจะมุ่งเสนอธรรมะ โดยมีการปรับธรรมะให้สั้นและใช้คำที่ง่าย เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำธรรมะนั้นไปใช้ได้ทันที หรือในบางครั้งมีการใช้คำที่รุนแรง เสียดสีประชดประชัน ก็เพื่อให้คนเกิดสติ อุกติค ตามถ้อยธรรมคำสอนที่นำเสนอผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ

การที่พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีมีการเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้สอดคล้องกับสื่อแต่ละสื่อ นั้น ทั้งนี้ก็เพื่อการสื่อสารธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพผลทางการสื่อสารมากที่สุด แม้การสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนนั้นจะต้องสื่อสารกับคนจำนวนมากๆ ในคราวเดียวกัน แต่พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธี มีวิธีการถ่ายทอดธรรมะได้สอดคล้องเหมาะสมกับสื่อเป็นอย่างดี จึงทำให้การสื่อสารธรรมะของพระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ นั้นเกิดประสิทธิผล เกิดเป็นความนิยมในการรับธรรมะผ่านสื่อสารมวลชน คนจำนวนมากเริ่มเกิดทัศนคติที่ว่าธรรมะไม่ใช่เรื่องยาก แต่เป็นเรื่องที่เราสามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธียังคำนึงถึงลักษณะสภาพของสังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดธรรมะด้วย จะเห็นได้ว่าในภาวะที่สังคมไทยเกิดความขัดแย้งทางด้านการเมือง ในช่วงวิกฤตการณ์การเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2548-2554 เป็นชุดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนในสังคม ทั้งการบริโภคข้อมูลข่าวสารที่ทวีให้เกิดความขัดแย้ง อีกทั้งสื่อสารมวลชนในยุคปัจจุบันยังเป็นเครื่องมือเพื่อสื่อสารการเมืองของพรรคการเมืองที่ต้องการครอบงำสื่อและครอบงำความคิดของประชาชน

พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีได้นำพื้นฐานความขัดแย้งของสังคมไทยมาเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์สารที่จะนำเสนอ มีการคำนึงถึงภาวะที่สังคมเกิดการแตกแยก ขาดความสามัคคี และใช้พื้นที่ในสื่อสารมวลชนทุกสื่อเท่าที่มีเพื่อสื่อสารธรรมะที่มุ่งสร้างความสมานฉันท์ของคนในสังคม ขณะที่การเมืองตกอยู่ในภาวะวิกฤต สังคมไทยจำเป็นต้องมุงเน้นการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการแบบสันติ และธรรมะก็เป็นอีกหนทางหนึ่งซึ่งจะช่วยกลมเกลียวคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พระมหาอุตฺตมวิชัย วชิรเมธีมีการถ่ายทอดธรรมะด้วยคำพูดแรงๆ เพื่อให้คนในสังคมมีสติในการใช้ชีวิต มีความรักความเมตตาต่อคนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน

“พระอาจารย์เรียกว่าพุทธธรรม นำวิกฤต ทุกๆ ครั้งที่วิกฤต พระอาจารย์จะมีชุดคำสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์เสมอไป เช่น ช่วงที่กำลังแตกความสามัคคีกันหนักๆ พระอาจารย์ก็จะเทศน์เรื่องความสามัคคีเป็นหลักเลย หรือช่วงที่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายหนักๆ พระอาจารย์ก็จะบอกว่า “การเลือกข้างเป็นอันตราย แต่การเลือกที่จะไม่ใช้ปัญญา ก็อันตรายยิ่งกว่า” ช่วงที่มีแนวโน้มที่จะยิงกันกลางเมือง พระอาจารย์ก็จะออกไปขอปิดทาบความรุนแรง รวมทั้งออกเป็นโปสการ์ด ทำเป็นสื่อ ทำเป็นเสียงธรรมบรรยาย ออกทุกชั่วโมง หรือแม้กระทั่งทำเป็น sticker เพื่อขอยุติความรุนแรง ดูความจำเป็นว่า ณ ขณะนั้น สังคมกำลังขาดอะไร หากขณะนั้นสังคมกำลังขาดสติ พระอาจารย์จะเทศน์จะสอน จะพูดแรงๆ เพื่อให้เป็นประเด็นในทางสังคม ”

(ว.วชิรเมธี, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีมีการวิเคราะห์สภาพสังคมไทยอย่างละเอียดเพื่อสื่อสารธรรมะให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย หากสังคมไทยกำลังขาดเรื่องใด พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีก็นำเสนอธรรมะที่สอดคล้อง ณ ขณะนั้น นอกจากนี้พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธียังคำนึงถึงพื้นฐานวัฒนธรรมของคนไทยด้วย โดยพื้นฐานแล้วคนไทยเป็นชาติที่มีอุปนิสัยรักสนุก จึงมีอารมณ์ขันเป็นพื้นฐาน ด้วยเหตุนี้การสื่อสารธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีจึงมักมีการแทรกอารมณ์ขันอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับอุปนิสัยพื้นฐานของคนไทย จึงสามารถเรียกความสนใจจากผู้รับสาร ก่อเกิดเป็นธรรมะที่กระทบใจคนจำนวนมาก การถ่ายทอดธรรมะของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ สามารถโน้มน้าวจนก่อให้เกิดความเชื่อมั่น การยอมรับ การศรัทธา ตามมาด้วยการประพฤติปฏิบัติในที่สุด

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าแม้เวลาจะผ่านมาถึงกว่า 2,500 ปี ที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง และจารีกบนดินแผ่นดินไทยมาอย่างยาวนาน แต่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธียังคงยึดหลักการสอน มีการเผยแผ่ตามหลักการสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้อย่างชัดเจน พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธีการสื่อสารธรรมะที่ตรงตามแนวพุทธพจน์อย่างสอดคล้อง ไม่ว่าจะเป็วิธีการสอน รูปแบบการสอน และการวิเคราะห์ผู้ฟัง แม้เวลาผ่านไปความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน เกิดการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชน แทนที่การสื่อสารเฉพาะบุคคล แต่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธียังคงยึดหลักการธรรมะที่ถูกต้องตรงตามจริงตามหลักพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าไว้อย่างเหนียวแน่น สอนด้วยความมีเหตุ มีผล ตรงตามจริง เพียงแต่รูปแบบวิธีการนำเสนอ นั้นได้ปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะของสื่อสารมวลชนแต่ละประเภทเท่านั้น สื่อสารมวลชนจึงเป็นคล้ายกระบอกเสียง เกิดการประสานระหว่างอำนาจเก่าอย่างสถาบันศาสนา และอำนาจใหม่คือ

สื่อสารมวลชน การสื่อสารธรรมะชั้นเยี่ยมของมหาอุคฺคิย วชิรเมธีเมื่อมาผสานกับสื่อสารมวลชน ในปัจจุบันที่มีพลังมาก ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุและสื่อใหม่ ก่อให้เกิดอานุภาพ ในการสื่อสารธรรมให้มีพลังเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยผลักดันให้พระมหาอุคฺคิย วชิรเมธีสามารถเผยแผ่หลักธรรมะหรือแก่นธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าให้คนในปัจจุบันมี โอกาส รับรู้และเข้าใจธรรมะได้ใกล้ขึ้น ง่ายขึ้น และสะดวกรวดเร็วขึ้น เพื่อให้คนในยุคปัจจุบัน สามารถนำหลักธรรมะที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการครองชีวิต และใช้ธรรมะในการครองสติได้อย่าง เท้าทัน

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะธรรมะของพระมหาอุคฺคิย วชิรเมธีผ่านสื่อสารมวลชน จึงควร ศึกษาธรรมะของพระมหาอุคฺคิย วชิรเมธีผ่านสื่อทางเลือกอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เห็นถึงวิธีการเผยแผ่ ธรรมะของพระมหาอุคฺคิย วชิรเมธีให้เป็นที่รู้จักผ่านสื่อต่างๆ อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อรูปแบบอื่นๆ รวมถึง เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อบุคคลเพื่อการสื่อสารธรรมะสู่ประชาชน
3. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาถึงวิธีการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาอุคฺคิย วชิรเมธี ซึ่งถือเป็น ศาสตร์บริสุทธิ์ สามารถยึดเป็นแนวทางในการศึกษาศาสตร์ในแขนงอื่นๆ ต่อไปได้